

TEMA
ARBEID &
UTDANNINGSt Jobs og
ledelsesmysterietJAN KETIL
ARNULF

Førsteamanuensis ved BI

Medienes omtaler av Steve Jobs etter hans bortgang sier mye om hva vi ikke vet om ledelse.

Steve Jobs er død, og en ny helgen er skapt, en slags kombinasjon av John Lennon, Albert Einstein og John D. Rockefeller. Apple, et av verdens mest verdifulle aksjeselskap har mistet sin grunnlegger og redningsmann. Få tror noen kan erstatte ham. Ukemagasinet «Der Spiegel» skriver om et «konsern uten guru». Aftenposten hyller Jobs som «mannen ingen kan kopiere».

Glem Jobs en stund. Se heller på hva mediene kan fortelle om hva «guruen» besto i – akkurat hva er det som ikke kan kopieres? Forbes gir oss ti leksjoner som Steve lærte oss, alle sammen trivialiteter som «forvent mye av deg selv og andre». Aftenposten skriver at ingen har klart å kopiere ham fordi han konsekvent har gått mot strømmen. Innovasjon med strømmen ville likevel vært mer forbløffende! Det mest ikke-kopierbare ved Jobs slik han framstår i pressen, er suksessen selv. Journalistikk om ledelse har et problem.

Folk flest kjenner ikke igjen god ledelse når de ser det. De dømmer baklengs fra resultater. Ledelse er et begrep med uklart innhold, en abstrakt betegnelse for retningsgivende prosesser i grupper av mennesker. Ordet ledelse blir fort til tomme fraser: Fordi Jobs ledet Apple og Apple er verdens mest vellykkede selskap, er Jobs verdens mest vellykkede leder. Hvordan gjorde han det? Det er fristende å svare: «Ved å lykkes».

I mangel av bedre brukes anekdoter om Jobs til støtte for ethvert syn på ledelse: Suksessen kan skyldes frigjørende karisma, krass detaljstyring, kremmentalitet eller avbrutt skolegang.

Hvis mediene skal bidra med noe i spørsmål om ledelse, må vi komme forbi helgenbeskrivelser. Gode analyser av Jobs og Apple kan ha kontroversielle konsekvenser for synet på eliter innen utdanning og selskapsstyring. I dag er vi utlevert til management-ideologienes tomme fraser.

TEMASIDER	MANDAG:	Grønn hverdag
	TIRSDAG:	Arbeid og utdanning
	ONSDAG:	Reise
	TORS DAG:	Bil og motor
	FREDAG:	Inne&ute

Tips oss på
tema@dagsavisen.no

To av tre kan gå på

PENSJON: Lyst til å dra på ferie til varmere land som pensjonist? Da bør du få oversikt over pensjonen din, for det kan være den ikke dekker lenger enn bussen til Svinesund.

■ BENTE ROGNAN GRAVKLEV
■ INA INGLINGSTAD (foto)

– Om jeg sparer til pensjonstida? Nei, jeg bruker rubbel og bit, spøker Inger Helen Johansen i høstkulda i Oslo.

Hun fleiper selvfølgelig og kan fortelle at hun har sikkerhet i boligen sin, i likhet med venninnen Rita Myrås. I tillegg bor de to kvinnene utenfor hovedstaden, noe de sparer mye penger på, mener de.

– Jeg ser bare på de to sønnene mine som må bo i kollektiv for i det hele tatt å kunne bo i Oslo, sier Myrås.

Utover å eie egen bolig, sparer ikke de to venninnene noe ekstra ved siden av. De passer altså godt inn med majoriteten av de spurte i undersøkelsen Danica Pensjon har gjort i samarbeid med Synovate.

– SKREMMENDE FÅ VET

Siden mars i år har noen flere skaffet seg oversikt over pensjonen sin, viser undersøkelsen. Men fortsatt er det på langt nær alle som vet nok til å få en god alderdom. Et representativt utvalg av personer i Norge mellom 30 og 67 år er intervjuet via web, og 1.052 personer

har svart på undersøkelsen som har tatt for seg folks oversikt over egen pensjon.

På tross av at bevisstheten har økt siden mars, er den allikevel på ingen måte der den burde være, mener leder Torunn Jakobsen Langlo i Fag og Kundeservice i Danica Pensjon.

REALISTISKE DRØMMER

– Trenden med økt kjennskap til egen tjenestepensjon er veldig positiv, men det er fortsatt skremmende få som vet hva de faktisk vil få utbetalt som pensjonister, sier Langlo.

Danica pensjon mener økningen i år kan ha sammenheng med at det har vært mye snakk om pensjon i forbindelse med pensjonsreformen og at noen arbeidsgivere har vært flinke til å informere sine ansatte. De er allikevel bekymret over at det fortsatt er en majoritet som ikke har satt seg inn i hvordan de vil få det som pensjonister.

SPARER I BOLIG: Venninnene Rita Myrås (til venstre) og Inger Helen Johansen eier hver sin bolig og føler seg trygge på pensjonstida.

FOTO: DANICA PENSJON

«Det er faktisk slik at de som ønsker å ha råd til litt ekstra, er nødt til å begynne å spare selv.»

Torunn Jakobsen Langlo, Danica Pensjon

en smell

Undersøkelsen viser at kun én av tre mener at de har god oversikt over pensjonen sin. De resterende to tredjedelene vet dermed lite om hva framtida vil bringe.

– De som finner ut at de vil få mindre utbetalt enn forventet, har to alternativer: Enten å innfinne seg med en annen pensjonisttilværelse enn den de har drømt om eller ta ansvar selv og spare så det monner. Folketrygden gir en pensjon som skal sikre basisbehovene, men ikke nok til å kunne finansiere de morsomme aktivitetene og opplevelsene som utenlandsturer, hyppige teaterbesøk eller annet ekstra som mange tar som en selvfølge at de skal ha råd til, sier Langlo.

På spørsmål om hva en kan vente seg av pensjonen sin, har under halvparten god kjennskap og vet dermed hva de selv må spare til. Resten, altså over halvparten, vet lite om hvilke drømmer som er realistiske for pensjonisttilværelsen.

Inger Helen Johansen og Rita Myrås har drømmer for pensjonistlivet.

– Jeg drømmer om å bo i et varmere land, sier Johansen og legger fort til:

– Og å ha det bra. Og ha god helse, sier hun.

MULIG Å FÅ OVERSIKT

– Det er flere muligheter for å få bedre oversikt. Det kan være en god start å forhøre seg med arbeidsgiver med hensyn til tjenstepensjon. Folketrygden, som forvaltes av Nav, har gode oversikter liggende ute på Nav sine nettsider. Det finnes også en nettside som heter norsk-pensjon.no, der kan man logge seg på og få oversikt over både tjenstepensjon, eventuelle pensjonsrettigheter fra tidligere arbeidsforhold, folketrygden og private pensjonsavtaler, sier Langlo.

Det er med andre ord ikke tilgjengeligheten av informasjon det står på. Torunn Jakobsen Langlo tror at de fleste

mener pensjonisttilværelsen er så langt opp og fram at de utsetter å skaffe seg en oversikt.

– Det er synd at folk ikke er mer bevisst sine egne pensjonsrettigheter, for det er faktisk slik at de som ønsker å ha råd til litt ekstra, er nødt til å begynne å spare selv. Vi anbefaler at man begynner å spare når man har passert 40 år, sier hun.

Langlo tror det er de som tjener best som vil få størst behov for å tilpasse pensjonisttilværelsen.

– Det er klart at det er de som tjener mest som vil gå prosentvis mest ned i utbetaling, og de har nok også en annen livsstil enn dem som tjener mindre. Høytlønte vil nok som pensjonister også forvente mer, og da må de ha spart opp midler på forhånd. Mange har en viktig kartleggings- og sparejobb å gjøre sier Langlo.

bente.rognan.gravkleiv@dagsavisen.no

OM UNDERSØKELSEN

- Over halvparten av befolkningen har ikke god kjennskap til hva de kan vente seg av tjenstepensjonen sin. Dermed vet de også lite om hvilke drømmer som er realistiske for pensjonisttilværelsen.
- Selv blant personer mellom 60 og 67 år kjenner en av tre ikke godt til hva tjenstepensjonen vil gi dem i pensjon.
- Heller ikke blant arbeidstakere mellom 50 og 59 år, som fortsatt har mulighet til å kompensere gjennom egen sparing, er det mer enn 44 prosent som kjenner tjenstepensjonsordningen sin godt.
- Det er kun om lag en tredel av befolkningen som kan være villig til å bytte lønnsøkning nå mot høyere pensjonssparing fra arbeidsgiver.

Kilde: Danica Pensjon